

Asia: VN/35729/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi sosiaalihuoltolain ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Taustatiedot lausunnonantajalta

Edustan

Muu

Lausunnonantajan lausunto

1 Onko ehdotus kokonaisuudessaan kannatettava?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti esityksen kannatettavuudesta?

-

2 Vastaavatko ehdotukset esityksen tavoitteita?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti esityksen tavoitteista?

-

3 Lausuntopalaute luvusta 1, onko erityistä tukea tarvitsevaa asiakasta koskeva pykäläesitys 5 a § kannatettava?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti esityksen kannatettavuudesta?

-

4 Lausuntopalaute luvusta 2, onko erillinen hyvinvoinnin edistämistä koskeva 10 a § kannatettava?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti esityksen kannatettavuudesta?

-

5 Lausuntopalaute luvusta 3 - sosiaalityö ja sosiaaliohjaus: Ovatko ehdotukset selkeitä ja toteutettavissa olevia?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

-

6 Lausuntopalaute luvusta 3 - lapsiperhepalvelu: Onko ehdotus uudesta lapsiperhepalvelusta ja siihen sisältyvästä taloudellisesta tuesta selkeä ja toteutettavissa oleva?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

-

7 Lausuntopalaute luvusta 3 - Onko ehdotus uudesta työkäisten toimintakyvyn ja osallisuuden tuen palvelusta selkeä ja toteutettavissa oleva?

-

Perustelut tiiviisti?

Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden saatavuus työnhakija-asiakkaille on erittäin tärkeää, sillä monilla erityisesti pidempään työttömänä olleilla on tarvetta työ- ja toimintakykyä vahvistaville sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalveluille. Asiakkaat, joilla on monialaista palvelutarvetta, tarvitsevat työ- ja toimintakykyä kehittäviä ja työllistymistä tukevia palveluita hyvinvointialueelta. Suunnitellun palvelun määrärahasidonnaisuus on haaste, jos määrärahalla ei pystytä kattamaan asiakaskohderyhmän palvelutarvetta. Ilman riittäviä resursseja palvelun toteuttamista varten on riski, että syntyy väliinputoajien ryhmä, joka ei saa mitään palvelua.

Palvelun tavoitteet, eli työ- ja toimintakyvyn tukeminen ja työelämään osallistumisen tukeminen ovat kannatettavia. Säännöstasolla jää kuitenkin epäselväksi, miten palveluun ohjaus ja palvelun saatavuus varmistetaan. Lisäksi palvelun vapaaehtoisuus herättää huolen siitä, sitoutuvatko asiakkaat uuteen palveluun ja pystytäänkö palvelulla vastaamaan asiakkaiden palvelutarpeeseen työllistymisen edistämiseksi. Palvelun vapaaehtoisuus herättää huolen myös siitä, riittääkö sitoutumiskyvykkyyttä palveluun. Vapaaehtoisuus, kulukorvauksen poistuminen ja määrärahasidonnaisuus voivat heikentää osallistumista ja palvelun vaikuttavuutta. Uudistuksen toteutus jää alueiden vastuulle, minkä myötä alueelliset erot palvelun toteutukseen ja saatavuuteen voivat olla suuriakin.

8 Muu lausuntopalaute lukuun 3?

Ei lausuttavaa.

9 Lausuntopalaute sosiaalihuollon toteuttamisen alkuvaiheessa: neuvonta ja ohjaus, vireilletulo ja sosiaalihuollon asiakkuus, yhteyden saaminen sosiaalihuoltoon ja tuen tarpeen arviointi (luvut 2 ja 4) Ovatko ehdotukset selkeitä ja toteutettavissa olevia?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

-

10 Lausuntopalaute luvusta 4 – asiakassuunnitelma ja omatyöntekijä? Ovatko ehdotukset selkeitä ja toteutettavissa olevia?

Osittain kyllä

Perustelut tiiviisti?

Asiakkaalle nimettävä oma työntekijä hyvinvointialueen sosiaalipalveluissa on kannatettava. On tärkeää, että oma työntekijä tukee ja koordinoi asiakkaan sitoutumista tarpeenmukaisiin palveluihin. Palveluiden koordinoituvastuun tulee kohderyhmän osalta olla sosiaalipalveluissa.

11 Lausuntopalaute luvusta 4 - erityistä tukea tarvitsevan lapsen sosiaalityöntekijän asiakasmitoitus. Onko ehdotus selkeä ja toteutettavissa oleva?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

-

12 Muu lausuntopalaute lukuun 4?

-

13 Lausuntopalaute luvusta 5 - sosiaalityöntekijän erityiset tehtävät. Onko ehdotus selkeä ja toteutettavissa oleva?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

-

14 Lausuntopalaute luvusta 5 - sosiaalihuollosta vastaava viranhaltija. Onko ehdotus selkeä ja toteutettavissa oleva?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

-

15 Lausuntopalaute sosiaalihuollon asiakastietojen kirjaamisesta. Onko ehdotus selkeä ja toteutettavissa oleva?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

-

16 Lausuntopalaute asiakasmaksuihin ehdotetuista muutoksista?

-

17 Lausuntopalaute muista säädösmuutosehdotuksista?

-

18 Antaako esitysluonnos riittävän ja oikean kuvan lakiehdotusten taloudellisista vaikutuksista?

Osittain ei

Perustelut tiiviisti?

Lakiesityksessä ei ole huomioitu riittävästi sitä, mitkä taloudelliset vaikutukset työllisyysalueille ja kuntiin tulevat uudistusten myötä olemaan. Taloudellisten vaikutusten arviointi kuntia koskien on hyvin suppea esityksessä. Uuden työikäisten toimintakyvyn ja osallisuuden tuen palvelun aikana olisi perusteltua, että kunnat vapautettaisiin osallistuvien asiakkaiden osalta työttömyysetuusmaksujen kuntaosuuksista, koska palvelu on sosiaalipalvelua. Merkittävä osa aiemmin aktivointiyhteistyön piirissä olleista asiakkaista on sellaisia, joita ei voida auttaa yksin työvoimaviranomaisen toimenpiteillä ja palveluilla. Työllisyysalueille syntyy lisää kustannuksia, mikäli asiakkaiden työttömyys pitkittyy ja työllistyminen vaikeutuu, ja jos tarvittavaa työ- ja toimintakykyä tukevaa palvelua ei ole riittävästi saatavilla, ja nämä kustannukset pitäisi selvittää myös lakiesityksessä tarkemmin. Työikäisten toimintakyvyn tuen palvelun tulee varmistaa pitkäjänteiset ratkaisut asiakkaiden työllistymiseksi.

19 Antaako esitysluonnos riittävän ja oikean kuvan lakiehdotusten muista vaikutuksista ja yhteisvaikutuksista?

Osittain ei

Perustelut tiiviisti?

Muiden vaikutusten osalta nostamme esiin erityisesti vaikutukset työllistymistä edistäviin sosiaalipalveluihin. Kuten lakiesityksessäkin on todettu, se, että uuden palvelun järjestäminen ei olisi hyvinvointialueelle vahvan järjestämävastuun piirissä oleva palvelu, vähentää palvelun tarjoamista alueilla erityisesti kolmannen sektorin osalta. Tämä on huolestuttavaa työllisyysalueen näkökulmasta, sillä etenkin aiemmin kuntouttavan työtoiminnan kohderyhmään kuuluvat asiakkaat tarvitsevat jatkossakin työ- ja toimintakykyä tukevaa palvelua hyvinvointialueelta.

Haapakoski Meeri
Hämeenlinnan kaupunki, TyöHäme

